

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 15 januari 1930 kl. 4 e. m.

Memorial, med överlämnande av fullmäktiges i riksgäldskontoret till innevarande riksdag avgivna, till bankoutskottet avlämnade berättelse.

Bankoutskottet, som vid sitt första sammanträde denna dag emottagit den av fullmäktige i riksgäldskontoret, jämlikt § 54 av det för detta verk senast utfärdade reglementet, till riksdagen avgivna berättelsen angående riksgäldskontorets ställning och förvaltning för den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1929 års riksdag avgavs, får härmed enligt gällande instruktion till riksdagen överlämna samma berättelse.

Stockholm den 15 januari 1930.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm, *Pettersson* i Olovstorp, *Lindley, Lindgren, Ström, Johansson* i Friggeråker och *Abrahamsson*; samt
från andra kammaren: herrar *Winkler, Borggren, Bäcklund, Svensson* i Betingetorp, *Wikström, Lovén, Ryberg* och *Carlsson* i Solberga.

Fullmäktiges i riksgäldskontoret berättelse till 1930 års riksdag.

Enligt 54 § av det vid 1929 års riksdag för riksgäldskontoret utfärdade reglementet åligger det fullmäktige i detta verk att till innevarande års riksdag avgiva berättelse för den tid, som förflutit sedan fullmäktiges berättelse till 1929 års riksdag avgavs; och gå fullmäktige nu att fullgöra nämnda åliggande.

Härvid vilja fullmäktige erinra, att riksgäldskontoret alltsedan år 1921 för varje budgetperiod utgiver en årsbok, vari utförliga redogörelser lämnas för inträffade förändringar i riksgäldskontorets ställning och för de förvaltningsåtgärder, vilka av fullmäktige vidtagits inom riksgäldskontorets olika verksamhetsområden. Den senast utkomna årsboken, som avser budgetåret 1928/1929, innehåller i likhet med föregående årgångar ett omfattande text- och tabellmaterial till belysande av riksgäldskontorets verksamhet. Fullmäktige anse sig därför kunna, vad beträffar nämnda period, hänvisa till årsboken, och vilja här nedan endast lämna några viktigare sifferuppgifter och meddelanden, vilka kunna vara av särskilt intresse för riksdagens ledamöter.

Vidare meddelas i denna berättelse en översikt över riksgäldskontorets rörelse under senare halvåret 1929, varjämte fullmäktige, på sätt skett i föregående berättelser till riksdagen, komma att redogöra för de åtgärder, som vidtagits för fullgörande av särskilda, av riksdagen åt fullmäktige anförtrodda uppdrag.

Riksgäldskontorets rörelse under budgetåret 1928/1929.

Såsom fullmäktige meddelade i sin berättelse till nästlidet års riksdag, hade av 1927 års 4 1/2 procents statsräntelån t. o. m. den 30 juni 1928 emitterats ett belopp av nominellt 60,266,400 kronor. Under budgetåret 1928/1929 hava av detta lån ytterligare försålts obligationer å 4,061,600 kronor, och vid budgetårets slut uppgick alltså skulden för lånet till till 64,328,000 kronor. — Någon annan försäljning av obligationer än den nu nämnda har icke verkställts av riksgäldskontoret under det senast förflutna budgetåret.

Däremot har under sagda budgetår å de av riksgäldskontoret upptagna obligationslånen amorterats:

å 1880 års lån (amorteringstid 1882—1930)	kronor 5,190,900: —
» 1886 » » (» 1887—1961)	» 774,666: 67
» 1890 » » (» 1891—1940)	» 1,003,111: 11
» 1899 » » (» 1903—1953)	» 622,800: —

Summa kronor 7,591,477: 78.

Skulden för <i>de av riksgäldskontoret upptagna obligationslånen</i> uppgick den 1 juli 1928 till	kronor 1,703,205,939: 22
och den 30 juni 1929 till	» 1,699,676,061: 44
samt har alltså under budgetåret minskats med ..	kronor 3,529,877: 78.

De av staten vid inköp av enskilda järnvägar *övertagna obligationslånen* hava under samma period genom amortering minskats med 305,000 kronor. Återstående skulden för dessa lån utgjorde den 30 juni 1929 4,587,000 kronor.

Genom *inlåning från statsinstitutioner* har den fonderade skulden under budgetåret 1928/1929 ökat med 11,902,391 kronor 4 öre. *Statens pensionsanstalt* har under sagda tid till riksgäldskontoret överlämnat ytterligare 7,000,000 kronor. Vidare har pensionsanstaltens tillgodohavande ökat med upplupen ränta, 3,925,044 kronor 2 öre. För *postverkets pensionsfond* har riksgäldskontoret under samma period genom månatliga inbetalningar fått mottaga inalles 693,500 kronor, varjämte fondens fordran ökat med 283,847 kronor 2 öre, utgörande tillgodoförd ränta. Någon förändring har däremot icke inträffat vad angår de medel, riksgäldskontoret förvaltar för *telegrafverkets pensionsfonds* och *pensionsförsäkringsfondens* räkning. Dessa medel utgjorde vid budgetårets slut, liksom vid dess början, 10,000,000 kronor respektive 5,000,000 kronor. — Riksgäldskontorets skuld till statens pensionsanstalt och ovannämnda tre fonder uppgick den 30 juni 1929 till 106,165,691 kronor 36 öre.

Hela den *fonderade statsskulden* uppgick vid början av budgetåret 1928/1929 till 1,804,752,128 kronor 54 öre och vid slutet av samma budgetår till 1,812,819,641 kronor 80 öre. Ökningen utgör sålunda omkring 8,000,000 kronor, och densamma faller uteslutande på inlåning från statens egna institutioner.

Den *tillfälliga statsskulden* utgjorde den 1 juli 1928 20,820,000 kronor och den 30 juni 1929 22,350,000 kronor samt har alltså ökat med 1,530,000 kronor. Beloppet av utelöpande *skattkammarväxlar*, som vid budgetårets början utgjorde 2,320,000 kronor, hade vid dess slut nedgått till 1,650,000 kronor. Diskontot vid försäljningen av dessa växlar har under hela tiden utgjort 4 procent. *Statens vattenfallverks förnyelsefonders* tillgodohavande för de medel, vilka överlämnats till riksgäldskontoret för förvaltning, uppgick den 1 juli 1928 till 18,500,000 kronor. Sedan vattenfallsstyrelsen i tre poster inlevererat ytterligare 2,200,000 kronor för nämnda fonders räkning, uppgick deras i riksgäldskontoret inestående

behållning den 30 juni 1929 till 20,700,000 kronor. Ifrågavarande medel kunna av vattenfallsstyrelsen åter uttagas två år efter uppsägning, dock endast under förutsättning, att styrelsen därtill erhåller tillstånd av Kungl. Maj:t.

Fonden för statsskuldens amortering, som den 1 juli 1928 hade en behållning av 42,436,387 kronor 2 öre, har ökats med 13,203,815 kronor 89 öre, utgörande det å 1928/1929 års riksstat för fonden uppförda anslaget (avsättning jämlikt § 1 i kungl. förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel). Å andra sidan har fonden minskats med ett belopp av 2,844,564 kronor 5 öre, vilket disponerats

dels för täckande av förluster, uppkomna å:

statens aktier i aktiebolaget Elektrolytverken	kronor 1,016,666: 67
allmänna järnväglånefonden	» 806,668: —
kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond	» 966: —
rederilånefonden	» 10,143: 99
industriånefonden	» 96,856: 67

dels ock för återbetalning av anslag, vilka av tillfälliga lånemedel anvisats för:

dräneringsfonden	» 817,039: 85
täckdikningslånefonden	» 96,222: 87

Summa kronor 2,844,564: 05.

Vid budgetårets slut den 30 juni 1929 uppgick alltså fonden för statsskuldens amortering till 52,795,638 kronor 86 öre.

De *icke räntebärande skulderna* hava under budgetåret 1928/1929 ökats från 157,324,904 kronor 27 öre till 228,493,807 kronor 68 öre. Denna betydande ökning beror i främsta rummet på en under budgetåret vidtagen bokföringsåtgärd; fonden för statsskuldens amortering, å vilken någon ränta numera icke gottgöres, har nämligen med anledning därav i räkenskaperna överflyttats från de räntebärande till de icke räntebärande skulderna. En verklig ökning av sistnämnda skulder har uppkommit däri genom, att de skattemedel, som riksgäldskontoret omhänderhaft till förvaltning för statsverkets räkning, under budgetåret ökats med 10,000,000 kronor. Dessa medel uppgingo nämligen den 1 juli 1928 till 115,000,000 kronor och den 30 juni 1929 till 125,000,000 kronor. Vidare uppvisar även fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 en ökning av 5,000,000 kronor, motsvarande det för fonden å 1928/1929 års riksstat anvisade anslaget å samma belopp.

Räntorna å statsskulden hava under budgetåret 1928/1929 uppgått till 86,626,268 kronor 3 öre mot 87,068,010 kronor 90 öre under närmast föregående budgetår.

Å de *anslag till kapitalökning*, vilka av riksdagen anvisats att utgå från riksgäldskontoret, har under budgetåret 1928/1929 utbetalats sammanlagt 51,268,074 kronor 93 öre. Fördelningen av detta belopp på de olika riksstatstitlarna framgår av nedanstående sammanställning:

Postverket	kronor	2,477,000: —
Telegrafverket.....	»	6,500,000: —
Statens järnvägar	»	8,144,900: —
Statens vattenfallsverk.....	»	3,503,273: 25
Bostadshus för tjänstemän vid post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk	»	168,000: —
Statens utlåningsfonder	»	11,475,760: —
Låneunderstöd	»	5,275,900: —
Statens aktier.....	»	4,904,400: —
Förlag till statsverket	»	8,818,841: 68

Summa kronor 51,268,074: 93.

Å andra sidan hava telegrafstyrelsen, vattenfallsstyrelsen och svenska hjälpkreditkommittén under budgetåret till riksgäldskontoret återlevererat inalles 1,464,822 kronor 84 öre av de belopp, som tidigare utbetalats till dem å vissa äldre anslag till kapitalökning. Dessutom har jämlikt kungl. brevet den 2 november 1928 av postverket inlevererats 599,300 kronor, utgörande genom försäljning av gamla centralposthuset i Göteborg frigjorda medel, vilka dock ej tidigare utbetalats från riksgäldskontoret.

Riksgäldskontorets *tillgångar* utgjorde den 1 juli 1928 216,337,938 kronor 71 öre och den 30 juni 1929 215,027,961 kronor 66 öre, utvisande dessa siffror en minskning av något över 1,300,000 kronor.

De bland tillgångarna bokförda s. k. *inkomstresterna å lånemedelsanslag* uppgingo vid det senast förflutna budgetårets början till 46,298,046 kronor 73 öre och vid dess slut till 44,725,271 kronor 10 öre. Sistnämnda summa motsvaras av ännu icke lyftade belopp å de anslag, vilka på riksstaterna anvisats till utgifter för kapitalökning att utgå av lånemedel, jämte ett till fonden för låneunderstöd överfört anslagsbelopp å 16,000 kronor.

Riksgäldskontorets fordran hos *aktiebolaget Kreditkassan av år 1922* kvarstod vid budgetårets slut med oförändrat belopp 50,000,000 kronor. Till fonden för mötande av förluster å kreditkassan har riksdagen på riksstaterna för de tre senast förflutna budgetåren anvisat sammanlagt 18,000,000 kronor samt på riksstaten för det nu löpande budgetåret ytterligare 16,000,000 kronor, eller sammanlagt 34,000,000 kronor att utgå av skattemedel. I avvaktan på de föreskrifter, Kungl. Maj:t och riksdagen framdeles kunna komma att meddela rörande dispositionen av nämnda anslagsmedel, förvaltas desamma tillsvidare av riksgäldskontoret.

Å sin *giroräkning* i riksbanken hade riksgäldskontoret en behållning av 89,904,098 kronor 91 öre vid sista budgetårets början och 87,928,162 kronor 7 öre vid dess slut.

Beträffande de av riksgäldskontoret förvaltade utlåningsfonderna få fullmäktige meddela följande.

Allmänna järnvägslånefonden. Riksgäldskontorets fordringar för de lån, vilka utlämnats från denna fond, hava under budgetåret 1928/1929 minskats med omkring 1,080,000 kronor; de utgjorde nämligen den 1 juli 1928 68,579,793 kronor 1 öre och den 30 juni 1929 67,499,064 kronor 45 öre. Någon utbetalning från fonden har icke ägt rum under ifrågavarande budgetår. Däremot har å riksgäldskontorets fordringar för tre särskilda järnvägslån (Skövde-Axvalls, Sala-Gysinge-Gävle nya och Slite-Roma järnvägsaktiebolags lån) avskrivits sammanlagt 888,436 kronor 76 öre. De till betalning förfallna beloppen å lån, utlämnade från allmänna järnvägslånefonden, uppgingo vid budgetårets slut till 8,710,614 kronor 67 öre mot 8,579,379 kronor 33 öre vid dess början. — En specificerad uppgift å dessa restantier finnes införd på sid. 276 och 277 i den berättelse, som 1929 års statsrevisorer avgivit angående granskningen av riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning.

Bibanefonden. I vidare avräkning å de statslån och statsunderstöd, som av Kungl. Maj:t beviljats från denna fond, har riksgäldskontoret under budgetåret 1928/1929 utbetalat sammanlagt 675,760 kronor, varav 575,760 kronor till Dal-Västra Värmlands järnvägsaktiebolag och återstående 100,000 kronor till Åmål-Årjängs järnvägsaktiebolag. Fordringarna för de lån, som nämnda två låntagare ävensom Limesforsen-Särna järnvägsaktiebolag erhållit från fonden, uppgingo vid budgetårets början till 19,825,762 kronor 22 öre och vid dess slut till 20,887,258 kronor 82 öre. Av sistnämnda belopp voro 381,283 kronor 4 öre förfallna till betalning. — Av de anslag, som på riksstaterna anvisats för bibanefonden, inestår för närvarande i riksgäldskontoret ett belopp av 555,467 kronor.

Fonden för låneunderstöd. Riksgäldskontorets kapitalfordran för de lån, som från denna fond utlämnats till *Ostkustbanans aktiebolag*, utgjorde vid ingången av budgetåret 1928/1929 17,281,820 kronor. Bolaget har under sagda budgetår vederbörligen fullgjort sin betalningsskyldighet för ifrågavarande lån. De belopp, vilka bolaget därunder, i enlighet med de för lånen gällande betalningsvillkor, erlagt till riksgäldskontoret, uppgå sammanlagt till 212,529 kronor 30 öre. Härav utgöra 210,308 kronor 92 öre upplupna räntor och återstående 2,220 kronor 38 öre kapitalavbetalning å ett av lånen.

De från riksgäldskontoret till *Svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen* utlämnade båda lånen å tillsammans 1,500,000 kronor hava under budgetåret reglerats i enlighet med en av bolagets likvidatorer uppgjord och av 1928 års riksdag godkänd utdelningsplan. Enligt denna har riksgälds-

kontoret å sin fordran hos bolaget erhållit en utdelning av 229,869 kronor 50 öre på så sätt, att ett nybildat bolag, benämnt Nya svenska stenkolsaktiebolaget Spetsbergen, till riksgäldskontoret avlämnat skuldförbindelse å detta belopp. Återstoden av riksgäldskontorets fordran har avskrivits.

I oktober 1928 utbetalade riksgäldskontoret 4,900,000 kronor i slutlig avräkning å det statslån, *aktiebolaget Svenska Amerikalinien* jämlikt beslut av 1926 års riksdag erhållit för anskaffande av ett systerfartyg till passageraremotorfartyget Gripsholm. De räntebelopp, som förfallit till betalning å ifrågavarande lån, hava av bolaget behörigen inbetalts. Kapitalavbetalningen å lånet skall taga sin början först år 1934.

Såsom lån till *Sydsvenska kraftaktiebolaget* för utförande av en kraftverksanläggning vid Karseforsen i Lagan anvisade riksdagen för budgetåret 1929/1930 ett anslag av 4,700,000 kronor att utgå av lånemedel. Såsom förskott å nämnda lånebelopp har riksgäldskontoret redan i april 1929 utbetalat 2,500,000 kronor. Beloppet lyftes av vattenfallsstyrelsen, som enligt Kungl. Maj:ts beslut har att förvalta ifrågavarande lån.

Å *övriga från fonden för låneunderstöd beviljade lån* har riksgäldskontoret under budgetåret 1928/1929 utbetalat sammanlagt 375,900 kronor. De låntagare, vilka antingen direkt i riksgäldskontoret eller ock hos kungl. statskontoret lyft ifrågavarande medel, äro Stockholms stadsmission, Stockholms kyrkliga skyddshemsförening, Göteborgs diakonissällskap, föreningen Neder Kalix industri u. p. a. samt hemmansägaren Seth A. Holmgren i Vilhelmina.

Riksgäldskontorets fordringar för de från fonden för låneunderstöd utgivna lånen uppgingo vid slutet av budgetåret 1928/1929 till 27,360,634 kronor 25 öre mot 23,017,252 kronor 53 öre vid samma periods början.

Slutligen må vad angår tillgångarna nämnas, att riksgäldskontorets fordringar för *lån, utgivna av tillfälliga lånemedel* (inklusive räntor), under budgetåret ökats från 49,165,794 kronor 66 öre till 62,101,335 kronor 48 öre.

Beträffande riksgäldskontorets inkomster och utgifter under budgetåret 1928/1929 samt dess ställning vid budgetårets slut vilja fullmäktige därjämte hänvisa till de tabeller, vilka såsom vänligt äro fogade vid denna berättelse (Tab. I—V).

Riksgäldskontorets rörelse under senare halvåret 1929.

Vid upptagandet av *1919 års 6 procents statslån* å nominellt 25,000,000 dollars avtalades mellan riksgäldskontoret och långgivaren, National City Company i New York, att de för lånet utfärdade obligationerna skulle förfalla till betalning den 15 juni 1939 och då inlösas till pari, dock med rätt för riksgäldskontoret att den 15 juni 1929 eller på senare infallande kupongförfallodag inlösa obligationerna till en kurs av 102 procent. I händelse riksgäldskontoret önskade begagna sig av nämnda inlösningsrätt, skulle

lånet uppsägas till återbetalning genom kungörelse, som borde offentliggöras i amerikanska tidningar minst två månader före obligationernas förfallodag.

Med stöd härav läto fullmäktige i augusti 1929 på i låneavtalet föreskrivet sätt uppsäga ifrågavarande lån till återbetalning den 15 december samma år. Samtidigt härmed beslöto fullmäktige emellertid erbjuda innehavarna av de till lånet hörande obligationerna att i stället för kontant likvid mottaga obligationer av ett för ändamålet upplagt nytt statslån, löpande med $4\frac{1}{2}$ procents ränta samt föreskrivet endast i svenska kronor; och skulle därvid de nya $4\frac{1}{2}$ procents obligationerna utlämnas till en kurs av $97\frac{1}{2}$ procent. Vidare bestämdes, att de innehavare av 1919 års dollarobligationer, vilka antog konverteringserbjudandet, skulle därom göra anmälan under tiden 2—18 september 1929.

Då en stor del av de för 1919 års dollarlån utfärdade obligationerna genom köp övergått till svenska ägare, stadgades tillika, att inlösningsrespektive konverteringen av obligationerna kunde äga rum ej endast hos lånets inlösningsställe, National City Bank of New York, utan även hos riksgäldskontoret eller vissa inländska banker. Därest obligationerna avlämnades till riksgäldskontoret för konvertering, skulle deras inlösningsbelopp i dollars omräknas till svenskt mynt efter en på förhand bestämd, fast kurs av 3.735 kronor för en dollar. För de obligationer åter, vilka komme att av riksgäldskontoret infrias kontant, skulle inlösningsbeloppet evalveras till kronor efter den av riksbanken den 15 december 1929 noterade avista växelkursen på dollars. Denna kurs utgjorde 3.7075 för en dollar.

Den av riksgäldskontoret sålunda erbjudna konverteringen av 1919 års 6 procents obligationer till nya $4\frac{1}{2}$ procents obligationer har antagits för ett belopp av nominellt 5,414,000 dollars. Vidare har riksgäldskontoret till och med den 31 nästlidne december av de uppsagda obligationerna kontant infriat ett belopp av nominellt 6,359,000 dollars. Härefter återstår ett belopp av nominellt 13,227,000 dollars, som antingen inlösts av National City Bank eller ock vid årsskiftet ännu var utelöpande.

I samband härmed vilja fullmäktige meddela, att vid de förberedande överläggningar, som ägde rum mellan representanter för riksgäldskontoret och riksbanken rörande uppsägning av dollarlånet, från riksbankens sida avgavs ett anbud att av det nya $4\frac{1}{2}$ procents statslånet övertaga obligationer å nominellt 20,000,000 kronor. Anbudet antogs av fullmäktige, och riksgäldskontoret har den 17 nästlidne december erhållit likvid för obligationerna efter en kurs av $97\frac{1}{2}$ procent. Genom det stöd, riksgäldskontoret sålunda erhållit av riksbanken, har dollarlånets inlösen i hög grad underlättats.

Under senare halvåret 1929 har riksgäldskontoret av 1927 års $4\frac{1}{2}$ procents statslån emitterat obligationer å sammanlagt 3,138,900 kronor, vilka samtliga avyttrats till postsparbanken. För två större poster å respektive

3,000,000 kronor och 100,000 kronor har likvid erlagts efter en kurs av $98\frac{3}{4}$ procent. Försäljningskursen för återstående obligationer å tillsammans 38,900 kronor har utgjort $98\frac{3}{4}$ och 99 procent. Dessa senare obligationer hava inköpts av postsparbanken för att försäljas till insättare i banken.

Sedan obligationerna av det nya $4\frac{1}{2}$ procent statslånet av år 1929 i slutet av nästlidne november månad hunnit färdigtryckas, har försäljningen av obligationer, tillhörande 1927 års lån, jämlikt beslut av fullmäktige upphört. Av lånet hade då försålts ett belopp av nominellt 67,466,900 kronor. Effektiva räntan därå beräknas, under förutsättning att lånet förbliver ständigt utelöpande, utgöra 4.587 procent.

Av 1929 års $4\frac{1}{2}$ procents statslån hade den 31 december nästlidet år försålts obligationer å nominellt 40,913,500 kronor. Av detta belopp hava 20,900,500 kronor använts för konvertering av obligationer, tillhörande 1919 års 6 procents dollarlån, 20,000,000 kronor övertagits av Sveriges riksbank och återstående 13,000 kronor utlämnats till postsparbanken för att tillhandahållas dess insättare.

Såsom ovan nämnts, är ifrågavarande lån endast förskrivet i svenska kronor. Obligationerna av lånet äro utfärdade i fem valörer, nämligen 10,000, 5,000, 1,000, 500 och 100 kronor. Lånet är av statsrättyp, och riksgäldskontoret är i följd därav icke skyldigt att infria dess kapitalbelopp på viss bestämd tid. Däremot har riksgäldskontoret förbehållit sig rätt att från och med den 15 december 1939 efter tre månaders förutgången uppsägning återbetala lånet eller viss del därav.

Under senare halvåret 1929 har riksgäldskontoret från *statsinstitutioner eller av dem förvaltade fonder* fått emottaga nedanstående belopp såsom deposition mot skyldighet att därå gottgöra ränta:

Statens pensionsanstalt	kronor	3,700,000: —
Postverkets pensionsfond	»	291,000: —
Statens järnvägars pensionsfond	»	2,000,000: —
Pensionsförsäkringsfonden	»	6,000,000: —
Statens vattenfallsverks förnyelsefonder	»	2,000,000: —

Summa kronor 13,991,000: —.

Behållningen av de medel, vilka riksgäldskontoret mottagit från *statskontoret* till förvaltning, uppgick den 1 juli 1929 till 125,000,000 kronor. Av dessa medel har riksgäldskontoret i september 1929 återbetalat 20,000,000 kronor. Å andra sidan har statskontoret under december månad nästlidet år överlämnat inalles 125,000,000 kronor till förvaltning. Statskontorets fordran uppgick alltså vid årsskiftet till 230,000,000 kronor; vid utgången av år 1928 utgjorde motsvarande belopp 200,000,000 kronor.

Å de *anslag till kapitalökning*, vilka av riksdagen anvisats att utgå från riksgäldskontoret, har under senare halvåret 1929 utbetalats samman-

lagt 22,266,844 kronor. Nedanstående sammandrag utvisar närmare de verkställda utbetalningarnas fördelning på de utgiftstitlar, under vilka anslagen äro uppförda i riksstaterna:

Postverket	kronor	2,718,400: —
Telegrafverket	»	2,426,800: —
Statens järnvägar	»	3,773,600: —
Statens vattenfallsverk	»	3,569,711: —
Statens utlåningsfonder	»	5,420,333: —
Fonden för låneunderstöd	»	4,358,000: —
Summa kronor		22,266,844: —.

Någon utbetalning från *allmänna järnvägslånefonden* har icke ägt rum under senare halvåret 1929. Däremot har riksgäldskontoret den 30 juli 1929 från *bibanefonden* utbetalat 163,333 kronor av det statsunderstöd å 175,000 kronor, som beviljats Åmål-Årjängs järnvägsaktiebolag för anskaffande av rullande materiel.

1929 års riksdag medgav, att såsom särskild garantifond åt *aktiebolaget Kreditkassan av år 1922* finge genom riksgäldskontoret tillhandahållas kassan ett belopp av 11,000,000 kronor i av svenska staten utgivna 4 $\frac{1}{2}$ procents obligationer att i huvudsaklig överensstämmelse med av bankoutskottet i dess utlåtande nr 42 angivna grunder användas för beredande av stöd åt insättare i vissa sparbanker. Vidare medgav samma riksdag, att från Aktiebolaget Jordbrukarbanken finge, i huvudsaklig överensstämmelse med vad bankoutskottet i sitt utlåtande nr 59 angivit, överföras engagemang till kreditkassan, samt beslöt, att för ifrågavarande ändamål skulle såsom ytterligare garantifond för kassan genom riksgäldskontoret tillhandahållas densamma ett belopp av 10,000,000 kronor i av svenska staten utgivna 4 $\frac{1}{2}$ procents obligationer.

Efter framställning av kreditkassan har riksgäldskontoret i augusti 1929 utfärdat särskilda förbindelser att vid anfordran tillhandahålla kassan ovan omförmälda garantifonder, bestående av svenska statens obligationer å respektive 11,000,000 kronor och 10,000,000 kronor, förskrivna med 4 $\frac{1}{2}$ procents ränta och ouppsägbara från innehavarens sida. Tillika hava fullmäktige beslutat dels att mot säkerhet av den förra förbindelsen åt kassan öppna ny kredit i löpande räkning å upp till 11,000,000 kronor dels ock att mot säkerhet av den senare förbindelsen med 10,000,000 kronor höja den kredit å 50,000,000 kronor, som år 1922 beviljades kassan.

Ovan omförmälda förhöjda kreditbelopp av 10,000,000 kronor har i augusti och december 1929 i tre poster utbetalats till kreditkassan, och riksgäldskontorets fordran hos kassan har därigenom ökats till hela det beviljade kreditbeloppet eller 60,000,000 kronor. Av 11-miljoners krediten för beredande av stöd åt insättare i vissa sparbanker hade kreditkassan vid årskiftet lyftat omkring 500,000 kronor.

1929 års riksdag beslöt, att från riksgäldskontoret skulle till *Svenska bostadskreditkassan* såsom dess grundfond överlämnas svenska statens 4 1/2 procents obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av 30,000,000 kronor, med rätt för kassan att enligt bestämmelserna i kungl. förordningen om Svenska bostadskreditkassan och om bostadskreditföreningar förfoga över obligationerna. Med anledning härav hava fullmäktige den 14 november 1929 utfärdat förbindelse att vid anfordran till bostadskreditkassan överlämna nyssnämnda obligationer å nominellt 30,000,000 kronor.

Vidare hava fullmäktige, jämlikt beslut av 1929 års riksdag, likaledes den 14 november 1929 utfärdat förbindelse att såsom grundfond för *Svenska skeppshypotekskassan* vid anfordran till kassan överlämna svenska statens 4 1/2 procents obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett nominellt belopp av 10,000,000 kronor, med rätt för kassan att enligt bestämmelserna i kungl. förordningen den 6 juni 1929 angående Svenska skeppshypotekskassan förfoga över dessa obligationer.

I oktober 1928 inregistrerades hos kungl. patent- och registreringsverket ett aktiebolag under firma »*Kontrollkontor för statens obligationer aktiebolag*», vilket övertagit och fortsatt den rörelse, som tidigare bedrivits av en icke registrerad firma, benämnd »*Kontrollkontoret för statens obligationer*». Nämnda bolags verksamhet skulle, enligt vad till aktiebolagsregistret anmäls, hava till föremål att driva handel med obligationer och andra värdehandlingar jämte därmed förenlig verksamhet.

Då ifrågavarande aktiebolag genom sin anspråksfulla benämning samt även genom annonsering och annorledes syntes vilja bibringa allmänheten den föreställningen, att bolaget vore en officiell institution med uppdrag att kontrollera riksgäldskontorets verksamhet, anhängiggjorde fullmäktige hos Stockholms rådhusrätt rättegång mot bolaget med yrkande, att den meddelade registreringen av dess firma måtte upphävas. Detta yrkande bifölls av rådhusrätten genom dom av den 25 september 1929. Sedan domen vunnit laga kraft, har rådhusrättens däri meddelade beslut intagits i aktiebolagsregistret.

Särskilda uppdrag, vilka lämnats fullmäktige av riksdagen.

Utgivning av konstitutionsutskottets protokoll vid 1810, 1812 och 1815 års riksdagar.

1914 års senare riksdag uppdrog åt fullmäktige att med biträde av sakkunnig person låta ombesörja tryckning av konstitutionsutskottets protokoll under riksdagarna 1810, 1812 och 1815 i nära överensstämmelse med ett av dåvarande professorn, sedermera riksarkivarien S. Clason avgivet förslag.

Såsom fullmäktige meddelat i sin berättelse till nästlidet års riksdag, påbörjades utgivningen av ifrågavarande protokoll av riksarkivarien Clason och har efter dennes i december 1925 inträffade frånfälle fortsatt av fil. dr Arne Forssell. Manuskriptet till hela arbetet är sedan någon tid tillbaka fullbordat och sättningen av detsamma pågår för närvarande. Verket kommer att bliva synnerligen vidlyftigt och omfatta ej mindre än omkring 45 tryckta ark à 16 sidor. Då detsamma även skall förses med företal och register, torde verket först om någon tid kunna utkomma från trycket.

*Utgivning av personregister till Rikets Ständers protokoll för åren
1809—1866.*

År 1917 uppdrog riksdagen åt fullmäktige att låta utarbета och å tid, som fullmäktige funne lämplig, till trycket befördra ett fullständigt personregister till Rikets Ständers protokoll för tiden 1809—1866.

Av detta verk hava i början av år 1928 två delar, omfattande registren över präste- och borgareståndens ledamöter, utkommit från trycket. Primärmaterialen — de s. k. excerpterna — till de båda övriga delarna, innehållande registren över ridderskapet och adeln samt bondeståndet, föreligger fullbordat sedan flera år tillbaka. Slutredigeringen av ridderskapet och adelns register ombesörjes av hovintendenten T. W. Törngren, vilken avslutat detta arbete för tiden till och med 1853—1854 års riksdag och nu är sysselsatt med bearbetningen av 1856—1858 års riksdag. Törngren beräknar, att manuskriptet till nyssnämnda del av registerverket skall i sin helhet föreligga färdigt den 1 juni 1930. Registret över bondeståndet redigeras av jur. kand. M. Seth, och denne har förklarat sig kunna under loppet av innevarande år fullborda denna del av verket. — Härtill kommer en femte tilläggsavdelning, vilken skall innehålla förteckningar över riksdagens justitieombudsmän, fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret, statsrevisorerna samt riksståndens sekreterare. Utarbetandet av sagda avdelning torde emellertid endast taga några få veckor i anspråk.

Stockholm den 9 januari 1930.

KARL HILDEBRAND.

G. KOBBER.	H. S. TAMM.	ERIC HALLIN.
CARL EKMAN.	ANDERS ANDERSON.	P. ALBIN HANSSON.

Henrik Ekedahl.

Bilagor.**Tab. I. Riksgäldskontorets kapitalkonto för budgetåret 1928/1929.**

		Kronor	
<i>Debet.</i>			
<i>Ingående balans den 1 juli 1928:</i>			
Skulder		2,025,664,788	52
<i>Kapitalutgifter under budgetåret:</i>			
Utgifter å riksstatstitlar	171,846,242: 98		
Disponerad upplåning	50,930,194: 93		
Kapitalrabatt	50,770: —		
Likvider med särskilda ämbetsverk och myndigheter ...	36,308: 33		
Statsverkets giroräkning, insättningar	5,230,714: 57	228,094,230	81
<i>Utgående balans den 30 juni 1929:</i>			
Tillgångar		215,027,961	66
	Summa	2,468,786,980	99
<i>Kredit.</i>			
<i>Ingående balans den 1 juli 1928:</i>			
Tillgångar		216,337,938	71
<i>Kapitalinkomster under budgetåret:</i>			
Inkomster å riksstatstitlar	55,939,278: 33		
Amortering å statsskulden under budgetåret 1928/1929	11,351,678: 56		
Disponerad upplåning	3,171,445: 79		
Statsverkets giroräkning, uttag	117,976,800: 49	188,439,203	17
<i>Utgående balans den 30 juni 1929:</i>			
Skulder		2,064,009,839	11
	Summa	2,468,786,980	99

Tab. II. Riksgäldskontorets skulder den 1 juli 1928 och den 30 juni 1929.

1928 Den 1 juli Kronor		1929 Den 30 juni Kronor
I. Skulder, löpande med ränta.		
<i>Fonderad statsskuld:</i>		
1,703,205,939	22	Av staten upptagna obligationslån ... 1,699,676,061: 44
		Lån hos statsinstitutioner och fonder:
73,700,536	83	Statens pensionsanstalt 84,625,580: 85
5,562,763	99	Postverkets pensionsfond 6,540,111: 01
10,000,000	—	Telegrafverkets pensionsfond ..... 10,000,000: —
5,000,000	—	Pensionsförsäkringsfonden ..... 5,000,000: —
4,892,000	—	Av staten övertagna lån ..... 4,587,000: —
		Övrig fonderad statsskuld:
140,889	—	Göta kanals reparationsfond ..... 140,889: —
2,250,000	—	Köpeskillingen för fastigheten nr 1 i kvarteret Lejonet i Stockholm ... 2,250,000: —
		= 1,804,752,128: 54.
		1,812,819,641 80
<i>Tillfällig statsskuld:</i>		
		Riksgäldskontorets växlar:
450,000	—	per den 20 juni 1928 ..... — —
435,000	—	» » 20 september 1928 ..... — —
1,435,000	—	» » 20 december 1928 ..... — —
—	—	» » 20 september 1929 ..... 345,000: —
—	—	» » 20 december 1929 ..... 1,305,000: —
		Lån hos statsinstitutioner:
		Statens vattenfallsverks förnyelse-
		fonder:
17,600,000	—	Kraftverk ..... 19,600,000: —
720,000	—	Kanalverk ..... 900,000: —
180,000	—	Fastighetsförvaltning... 200,000: —
		= 20,820,000: —.
		22,350,000 —
<i>Fonder:</i>		
126,810	78	Pensionsfonden 141,897: 12
156,216	29	Byggnadsfonden för riksdags- och riks- bankshus tillhöriga medel 169,687: 77
—	—	Bergsjö bredspårsfond ..... 10,818: —
		= 283,027: 07.
		322,402 89
48,341	62	Av statens reproduktionsanstalt till för- valtning överlämnade medel 23,986 74
		23,986 74
II. Skulder, icke löpande med ränta.		
42,436,387	02	Fonden för statsskuldens amortering ... 52,795,638: 86
8,318,087	15	Fonden för annuitetslikvider 10,215,738: 22
2,238	—	Förfallna, icke inkomna 6 % skattkam- marväxlar per 1 december 1916 ..... 2,238: —
254,540	—	Förfallna, icke inkomna premieobliga- tioner av 1918 års lån ..... 226,930: —
580	—	Obeställbara certifikaträntor m. m. 367: 50
8,100	—	Obeställbara vinster å premieobligations- lånen ..... 5,000: —
185,276	68	Icke lyftade vinster å utbytta eller inlösta premieobligationer av år 1918 m. m. 185,176: 68
		185,176: 68

1928 Den 1 juli Kronor			1929 Den 30 juni Kronor
621,326 ⁵⁰	Fonden för återlevererade fasta lånemedel	232,049: 39	
40,835 ²⁴	Kapitalavbetalningar å lån från allmänna järnvägslånefonden	338,900: 20	
719,767 ⁵⁶	Fonden för amortering av tillfälliga lånemedel.....	691,694: 25	
69,168 ⁷⁴	Fonden för anordnande av spannmåls-lagerhus och kylhus tillhöriga medel	70,678: 74	
25,000	Fonden för låneunderstöd: lån åt företag för framställning av jordbrukskalk	16,000: —	
13,000,000	Fonden för mötande av förluster å aktiebolaget Kreditkassan av år 1922	18,000,000: —	
7,509,580	Oreglerad kursdifferens för 1919 års 6 % statslån	7,509,580: —	
115,000,000	Av statskontoret till förvaltning överlämnade kassabehållningar	125,000,000: —	
11,570,404 ⁴⁶	Utgiftsrester.....	13,203,815: 89	228,493,807 ⁶⁸
	= 199,761,291: 29.		
2,025,664,788 ⁵²		Summa	2,064,009,839 ¹¹

Tab. III. Inom linjen förda skulder den 1 juli 1928 och den 30 juni 1929.

1928 Den 1 juli Kronor			1929 Den 30 juni Kronor
150,000	Konung Karl XIII:s hemgiftskapital	150,000	—
100,777 ¹⁶	Lappmarks ecklesiastikfond	100,777	¹⁶
30,000,000	Av riksgäldskontoret å statsverkets vägnar utfärdade och till Sveriges allmänna hypoteksbank såsom grundfond för densamma avlämnade 3½ % obligationer	30,000,000	—
80,000,000	Av riksgäldskontoret å statsverkets vägnar utfärdade förbindelser att till konungariket Sveriges stadshypotekskassa såsom grundfond för densamma överlämna svenska statens 3½ % obligationer	80,000,000	—
	Av riksgäldskontoret till riksbanken utfärdade förbindelser att tillhandahålla riksbanken statsobligationer till ett värde av intill 500,000 kronor, såsom säkerhet för en var av följande centralkassors för jordbrukskredit förbindelser, nämligen:		
100,000	Södra Sveriges (förut Kristianstads läns) ..	500,000: —	
100,000	Mälareprovinsernas	500,000: —	
100,000	Malmöhus läns	300,000: —	
100,000	Skaraborgs läns	100,000: —	
100,000	Mellersta Norrlands	100,000: —	
50,000,000	Av riksgäldskontoret till aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 utfärdad förbindelse att såsom garantifond för densamma överlämna 5 % statsobligationer	50,000,000	—
4,999,600	Av riksgäldskontoret till aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 utfärdad förbindelse att vid anfordran tillhandahålla kassan svenska statens obligationer, löpande utan ränta, för förvärf för statsverkets räkning av 49,996 aktier å 100 kronor i berörda aktiebolag	4,999,600	—
165,750,377 ¹⁶		Summa	166,750,377 ¹⁶

1928 Den 1 juli Kronor		1929 Den 30 juni Kronor
	<i>Härtill kommer:</i>	
	<i>dels</i> av riksgäldskontoret enligt 1923 års riksdags beslut utfärdade förbindelser att ansvara för betalningen av 2 % av det belopp, som erfordras för förräntning och amortering av obligationerna till det internationella lånet av år 1923 för Österrikes ekonomiska och finansiella återuppbyggande;	
	<i>dels</i> svenska statens förbindelse enligt 1925 års riksdags beslut att jämte finska staten, en för båda och båda för en, såsom för egen skuld svara för ett av Torne och Muonio gränsälvars flottningsförening upptaget 5 % obligationslån å kronor 1,500,000 jämlikt lånekontrakt den 10 juli 1925 med Aktiebolaget Svenska Handelsbanken, Skandinaviska Kreditaktiebolaget, Stockholms Enskilda bank och Aktiebolaget Göteborgs bank;	
	<i>dels</i> svenska statens förbindelse enligt 1927 års riksdags beslut att såsom för egen skuld svara för ett av Kalix älvs flottningsförening hos pensionsförsäkringsfonden upptaget amorteringslån å kronor 750,000, löpande med 4.6 % ränta;	
	<i>dels</i> svenska statens förbindelse enligt 1928 års riksdags beslut att såsom för egen skuld svara för ett av Lule älvs flottningsförening hos pensionsförsäkringsfonden upptaget amorteringslån å kronor 600,000, löpande med 4 ³ / ₄ % ränta;	
	<i>dels ock</i> svenska statens förbindelse enligt 1928 års riksdags beslut att såsom för egen skuld svara för ett av Piteå flottningsförening hos pensionsförsäkringsfonden upptaget amorteringslån å kronor 800,000, löpande med 4 ³ / ₄ % ränta.	

Tab. IV. Riksgäldskontorets tillgångar den 1 juli 1928 och den 30 juni 1929.

1928 Den 1 juli Kronor		1929 Den 30 juni Kronor
	<i>Diverse medel:</i>	
6,680,694	67 Uppköpta svenska statsobligationer	6,932,306: 88
2,339,016	22 Förräntade medel:	
	I främmande staters värdehandlingar	
	m. m. placerade medel	2,428,511: 30
	= 9,019,710: 89.	9,360,817 68
	<i>Förskott:</i>	
5,373,385	46 Banker och bankirhus för inlösen av	
	obligationer och räntekupononger m. m.	7,138,454: 88
100,000	— Riksgäldskontorets kassör	150,000: —
	= 5,473,385: 46.	7,288,454 88
46,298,046	78 <i>Inkomstresten å lånemedelsanslag .....</i>	44,725,271 10

1928 Den 1 juli Kronor		1929 Den 30 juni Kronor	
<i>Diverse fordringar:</i>			
11,570,4004	48	Fordran hos statsverket för anslaget å riksstaten för budgetåret 1927/1928 till ytterligare avsättning till fonden för statsskuldens amortering enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel..... — —	
—	—	Fordran hos statsverket för anslaget å riksstaten för budgetåret 1928/1929 till avsättning till fonden för statsskuldens amortering enligt 1 § i förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel..... 12,203,815: 89	
50,000,000	—	Aktiebolaget Kreditkassan av år 1922	50,000,000: —
4,000,000	—	Rörlig kredit för statens domänverk	— —
—	—	Förskott å lån till Sydsvenska kraftaktiebolaget	2,500,000: —
		= 65,570,404: 46.	65,703,815 89
72,292	28	Riksgäldskontorets postgirokonto nr 1015	21,440 14
89,904,098	91	Riksgäldskontorets giroräkning i riksbanken	87,928,162 07
216,337,988	71	Summa	216,027,961 66

Tab. V. Inom linjen förda tillgångar den 1 juli 1928 och den 30 juni 1929.

1928 Den 1 juli Kronor		1929 Den 30 juni Kronor	
<i>Grundfonder och garantiförbindelser:</i>			
30,000,000	—	Sveriges allmänna hypoteksbanks grundfond	30,000,000: —
80,000,000	—	Konungariket Sveriges stadshypotekskassas grundfond	80,000,000: —
100,000	—	Södra Sveriges (förut Kristianstads läns) centralkassas för jordbrukskredit grundfond	500,000: —
100,000	—	Mälareprovinsernas dito dito	500,000: —
100,000	—	Malmöhus läns dito dito	300,000: —
100,000	—	Skaraborgs läns dito dito	100,000: —
100,000	—	Mellersta Norrlands dito dito	100,000: —
50,000,000	—	Aktiebolaget Kreditkassans av år 1922 garantifond	50,000,000: —
4,999,600	—	Förbindelse att tillhandahålla aktiebolaget Kreditkassan av år 1922 statsobligationer för förvärf av aktier i berörda aktiebolag	4,999,600: —
		= 165,499,600: —.	166,499,600 —

1928 Den 1 juli Kronor		1929 Den 30 juni Kronor
	<i>Fordran för lån, i sin helhet utgivna av andra medel än lånemedel:</i>	
	Allmänna byggnadslånefonden:	
767,753	Kapital	743,909: 64
208,202	Ränta	217,499: 97
	= 975,955: 78.	961,409 61
	<i>Fordran för lån, utgivna av dels fasta lånemedel dels ock av andra statsinkomster än lånemedel:</i>	
	Allmänna järnvägs-lånefonden:	
54,821,525	Kapital	53,484,460: 87
8,754,798	Ränta	8,938,047: 80
5,410,169	Anstånds-ränta	5,387,356: 78
	= 68,986,493: 01.	67,809,864 45
	Bibanelånefonden:	
18,084,640	Kapital	18,760,400: —
264,322	Ränta	465,019: 15
1,476,799	Anstånds-ränta	1,661,839: 67
	= 19,825,762: 22.	20,887,258 82
	<i>Fordran för lån, i sin helhet utgivna av fasta lånemedel:</i>	
	Fonden för låneunderstöd:	
18,781,820	Kapital	17,509,469: 12
297,488	Ränta	462,084: 69
	= 19,079,308: 49.	17,971,553 81
	<i>Fordran för lån eller förskott, i sin helhet utgivna av tillfälliga lånemedel:</i>	
1,040,000	Statens järnvägar	9,858,841: 68
2,236,130	Vattenfallsstyrelsen	2,236,130: —
6,140,000	Dräneringsfonden och täckdickningslånefonden	5,386,737: 28
	Fonden för låneunderstöd:	
3,925,491	Kapital	9,200,002: 22
12,452	Ränta	189,078: 22
20,000	Rörelsekapital för hantverksskolan i Kristinehamn för blinda	20,000: —
9,208,786	Varukredit åt vissa nödlidande länder	9,024,611: 80
1,157,000	Kungl. hov- och slottsstaterna	1,157,000: —
25,028,934	Arméförvaltningen	25,028,934: 28
397,000	Skogshögskolan	— —
	= 49,165,794: 66.	62,101,335 48
323,532,914		Summa 336,231,022 17